СВОБОДА
LIBERTY

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА".

Рôкъ IV. | Мт. Кармель, Па. Четвергъ 15-го Жовтня 1896. | Число 42.

Календарь.

Жовтень.

15	Ч.	Діонисія свм.
16	П.	Еротея еп.
17	С.	Харитины
18	Н.	21. по СОШ. Томы ап.
19	П.	Сергія и Вакха
20	В.	Пелагіи преп.
21	С.	Якова ап., Андроника

Змѣстъ.

Вôдъ Редакціи.

Просимо нашихъ честныхъ читателѣвъ, щобъ заплатили намъ за „Свободу", якъ хочуть еи дальше читати. Нѣкому за дармо, хоть-бы вôнъ и найбôльшій патріотъ.

Звертаємо увагу на адвертайзментъ правительства канадійского: Free Homesteads!

СПРАВЫ „СОЮЗА".

До всѣхъ членôвъ „Руского Народного Союза".

Всѣхъ пп. секретарôвъ братствъ, належачихъ до нашого товариства „Союзъ", прошу отсимъ выповняти якъ найточнѣйше „декляраціи", высланѣ головн. секретаремъ тымъ днями до всѣхъ братствъ. Зъ огляду однакъ, що сегорôчна конвенція ухвалила дати выпечатати „грамоты", котрѣ мае розôслатись кождому членови яко доказъ его забеспеченя въ „Р. Н. С." на выпадокъ смерти, калѣцтва и неспособности до працѣ, а у мене нема пôдъ рукою тыхъ датъ, котрѣ мають бути выписанѣ въ грамотѣ, для того прошу всѣхъ пп. секретарôвъ и всѣхъ членôвъ о слѣдуюче:

На особнôмъ вôдъ „декляраціи" папери прошу выписати о кождôмъ старôмъ членѣ „Р. Н. С".

1) Имя и прозвище его.

2) Зъ вôдки родомъ (край, село, повѣтъ).

3) Де мешкае теперь (яка улица, нумеръ дому).

4) При якôй роботѣ занятый.

5) Кôлько лѣтъ мае.

6) Самотный чи жонатый.

7) Кому записуе помертне.

Тыхъ 7 точокъ при кождôмъ членѣ прошу выповнити якъ найскорше и заслати головн. секретарови „Союза". По одержаню тыхъ информацій Выдѣлъ „Союза" надôшле кождому членови „грамоту" повысшу.

Роблю уважными пп. секретарôвъ, що задля непорядку, якій они наносять Выдѣлови „Союза" свою недбалостію, не можна николи въ часъ оголосити справозданя касового и въ загалѣ прійти до розумного дѣловодства, якого бажала собѣ сегорôчна конвенція.

Вже выдрукованѣ статуты „Союза": Можна ихъ достати у секретаря „Союза": Rev. N. Stefanowicz, 715 Carson Str. S. S. PITTSBURG, PA.

Вôдзнаки „Союза" вже выготовленѣ. Можна ихъ достати у секретаря.

Осѣннѣ цвѣты зъ руско-американском нивы.

У всякого свое лихо и свôй шляхъ широкій! — Цѣла Америка пôвнôчна, ба и цѣлый цивілізованый свѣтъ живо интересуесь будучими выборами призидента Спол. Державъ. Акція выборча живымъ темпомъ бушуе помѣжь суспôльностію. Агітація въ найбôльшôмъ розгари. Пытане валюты золотои, чи срѣбнои, пытане, якъ уложать ся вôдносины суспôльнѣ по выборѣ одного, або другого кандидата на президента, не дае спати розумному Американцеви, навѣть старый Бісмаркъ заговоривъ про се; всѣ культурнѣ народности Америки живо интересують ся бѣжучими справами, тôлько мы бѣднѣ, бо темнѣ, якъ нôчь Рутенцѣ нѣчимъ не займаемось, нѣчого насъ цѣлый свѣтъ не интересуе — мы по звычаю нашихъ батькôвъ незабутыхъ, нашихъ гôдныхъ братôвъ зô старого краю вчинили на цѣлый локотъ сварку домову, лайку питому рускому племени. Однакъ лайка лайцѣ не рôвна и пôсля нашихъ теперѣшныхъ обставинъ мы завели поважнѣйшу лайку, якъ-бы навѣть вôдъ насъ хто сподѣвавъ ся. Мы завели пôдъ нинѣшну хвилю сварку не о особы, але о засады, о прінципы, а се вже дуже много про насъ свѣдчить. Матадоръ „Соединенія", можь-бы смѣло сказати: творець „Соединенія", — бувшій дволѣтный секретарь почавъ на серіо вычищати гнôй, взявъ ся за геркулесову роботу, щобъ вычистити ту стайню, котра пôсля его роботы почала знову занечищатись. Звѣсно всѣмъ, що О. К. Лавришинъ обнявъ урядъ секретаря въ той часъ, коли тому товариству грозила руина. Звѣсно всѣмъ знову на якій щебель поставивъ сей чоловѣкъ то „Соединеніе" за часъ свого дволѣтного секретарства. Здавало ся, що погибла самоволя, всякѣ надужитя, всякѣ крутарства на народнôмъ организмѣ разъ на все; здавало ся, що санація перепроваджена радикально. Тымчасомъ, по уступленю добровôльнôмъ сего чоловѣка, пôднялп голову знову тѣ самѣ люде, котрѣ колись булибъ певно „Соединеніе" звели до упадку. Тѣ люде, що привыкли були колись господарити въ товариствѣ безъ контролѣ, тѣ самѣ люде, позбувши ся всякои контролѣ взялись до роботы вôдъ фалшованя протоколу III. конвенціи „Соединенія", вымазуючи самовôльно имя О. К. Лавришина зъ уряду контрольнои комисіи и се власне першій пунктъ, котрый О. К. Лавришинъ въ своей вôдозвѣ до членôвъ „Соединенія" редакторови „Вѣстника" закидуе. А се дуже цѣкавый пунктъ, надъ котрымъ годилось-бы довше застановитись. Въ попереднôмъ числѣ „Свободы" подали мы заявлене бувшого секретаря III. конвенціи „Соединенія" О. М. Стефановича, котрый заявляе, що вôнъ въ протоколѣ записавъ его имя, яко выбраного члена надзирательнои комисіи, протоколъ заславъ до гол. секретаря, а гол. сетретарь зъ пôдписомъ гол. предсѣдателя, зôвсѣмъ выразнымъ пôдписомъ, и при торжественнôмъ ударению печатки головного уряду заславъ редакторови до напечатаня протоколу. Та дивѣть ся, що ся дѣе? Редакторъ, платный робôтникъ „Соединенія", такъ якъ зецеръ и другѣ робôтники — бере за перо и однымъ замахомъ выкресляе имя выбраного урядника. Смѣхъ и еще разъ смѣхъ! Та най-бы бувъ се зробивъ гол. предсѣдатель, гол. секретарь, то булобъ бодай зъ кимъ спорити, а то робить редакторъ, котрый нинѣ пише, а взавтра его гонять на чотыри вѣтры. Але гол. предсѣдатель и гол. секретарь чеснѣ люде, (хоть гол. предсѣдателя назвавъ О. Ханатъ простымъ циганомъ, але то не наша рѣчь) они оба и нинѣ можуть пôдъ присягою ствердити, що имя О. К. Лавришина помѣжь членами надзирательнои комісіи було. А здае ся и до того прійде, що они будуть змушенѣ присягою се ствердзовати. Та кобы се була газета бодай власностію редактора — то вже собѣ роспоряджай нею, якъ ся тобѣ любить, пиши за McKinley-омъ, якъ тобѣ вôнъ заплатить — пиши за Bryan-омъ, якъ знову вôдъ него що достанешь, але то газета „Соединенія", на котру платять члены по $1.20 рôчно и мусять еи читати, хоть не вмѣють читати. Се вже непростимый грѣхъ! Се вже таке циганство, яке нѣгде въ свѣтѣ не дѣе ся. То глумъ надъ простымъ людскимъ, хлопскимъ розумомъ. Се крайне нехтоване правъ тыхъ тысячокъ членôвъ, котрѣ свои чорно зароблен̂ѣ центы платять. Чижь можливо де въ свѣтѣ щось подôбного? А тымъ часомъ гол. предсѣдатель, котрого мы въ горѣ назвали честнымъ чоловѣкомъ перечить, мовь-бы то вôнъ не видѣвъ въ протоколѣ того имени. Та хоть-бы чоловѣкъ бувъ послѣдный сомаръ, хоть-бы еще менше знавъ читати, якъ гол. председатель, хоть-бы и креста на грудяхъ не носивъ, а бувъ собѣ такимъ звычайнымъ масономъ, то таки, якъ мае яку таку совѣсть, окрôмъ бізнесовои совѣсти, то еще такои крайнои лжи не сказавъ-бы.

Пане гол. предсѣдателю, хоть васъ назвавъ О. Ханатъ простымъ циганомъ, то мы все вôдзываемось до васъ — покиньте таку компанію — она васъ не оборонить, але вашôй особѣ, а передовсѣмъ вашому бізнесови богато шкоды нанесе. Шкода чоловѣка, що прецѣ въ своимъ часѣ щиро заходивъ ся около руско-амер. справъ, та за то и крестъ дôставъ.— Ну и выкрисливъ редакторъ зъ протоколу имя О. К. Лавришина, котрый бувъ правно выбраный до контрольнои комісіи, бо ему не бувъ на руку, бо за часъ свого дволѣтного секретарства тримавъ редактора на увязи, але чейже нѣхто въ свѣтѣ не смѣе за зле взяти членови якогось товариства, щобъ вôнъ не упôмнувъ ся о свои права, щобъ не домагавъ ся свои чести. О. К. Лавришинъ передовсѣмъ то зробивъ, а редакторъ скрывши ся пôдъ запаску головного предсѣдателя пише крайнѣ лжи — и то у насъ перша осѣнна цвѣтка на нивѣ руско-американской. Про другу на другій разъ.

Царь-батюшка.

Неразъ приходить ся чути таку бесѣду нашихъ людей: „Хтожь за насъ застоить, якъ не царь русскій (?!). Еслибъ не царь, то жиды и поляки певно-бы насъ зъѣли, а такъ еще боять ся троха". — Пôдôбнѣ гадки и надѣи на царя высказують, на жаль и деякѣ тутешнѣ Словаки, Словѣнцѣ и навѣть Чехи, тôлько въ троха иншôй формѣ. И дѣйстно, не знати чи заслѣпленю, чи чому другому приписати всьо тое. Люде тѣ здаесь не знають и не бачать, якъ той царь „русскій" замкнувъ на колодку уста кôльканайцять милионамъ малоруского народа, що жие въ Россіи, не позволяючи ему уживати въ письмѣ свого рôдного языка, хочь то саме вольно жидамъ, полякамъ и др. Они здае ся не видять и не знають о тôмъ, якъ той самъ царь пригнѣтае милионы такихъ свого православного народа, а хто-бы вôдважився правду повѣсти, тому певно прійдесь на Сибири умирати. Але всьо то могуть они не знати, бо оно дѣесь далеко въ Россіи, та за те повиннѣ они знати тое, що дѣесь въ ихъ „вôтчинѣ" Австріи. Кождый знае, що ґрафъ К. Бадени, зъ роду полякъ, бувшій намѣстникъ Галичины, а теперь министеръ-президентъ австрійскій бувъ и есть найбôльшимъ русоѣдомъ т. е. найбôльшимъ ворогомъ всього, що лишь пахне рускимъ духомъ, а особливо найбôльшимъ ворогомъ руского хлѣбороба и взагалѣ бѣдного руского народа. Вôнъ розбивъ Русинôмъ пôдступомъ, коли они зачали лучитись и противъ кривдъ народныхъ протестувати, вôнъ наробивъ не мало лиха за часъ свого панованя всему рускому народови, а и теперь ще робить, о чѣмъ писали и пишуть всѣ не тôлько такъ званѣ украиньскѣ, але и москальофільскѣ газеты; вôнъ бувъ ворогомъ, можна сказати цѣлого австрійского Славянства. А прецѣнь помимо того всего „царь-батюшка" пôдчасъ свого послѣдного побуту у Вѣдни, обдаривъ его хрестомъ! Се певно за те, що Бадени такъ красно обходить ся зъ Русинами и другими австрійскими Славянами. Пора вже разъ зрозумѣти, що инша рѣчь царь, а инша рѣчь великорусскій народъ. Любѣмъ великорусскій народъ, бо вôнъ такъ само бѣдный и гнобленый якъ и мы, але ненавидѣмъ „русского" царя и зъ его деспотизмомъ. А ненавидѣмъ его тымъ бôльше, що вôнъ похваливъ и надѣливъ Хрестомъ заслуги найбôльшого русоѣда, найбôльшого нашого гнобителя и ворога.

10

ГОСПОДАРЬ И СЛУГА.
ОПОВѢДАНЬЕ ГР. ЛЬВА Н. ТОЛСТОГО.

(Конець).

Такъ пролежавъ Василь Андреичь доволѣ довго. Сперше въ уявѣ его вôдбивали ся враженя метѣли, оглобель и коня пôдъ каблукомъ, що трясли ся передъ очима, и згадувалось про Микиту, що лежавъ пôдъ нимъ; потôмъ стали примѣшувати ся спомины про празникъ, про жѣнку, станового, про скриню зô свѣчками, и знову про Микиту, що лежавъ пôдъ тою скринею; потôмъ почали уявлятись мужики, продаючѣ и купуючѣ, и бѣлѣ стѣны и домы, критѣ желѣзомъ, пôдъ котрыми лежавъ Микита; потôмъ всьо то змѣнило ся, одно увôйшло въ друге, и якъ цвѣты радуги, що лучать ся въ одно бѣле свѣтло, всѣ рôжнѣ враженя зôйшли ся въ одно нѣчо и вôнъ заснувъ. Спавъ довго безъ слôвъ, але передъ розсвѣтомъ, знову появили ся соннѣ мары. Уявило ся ему, що стоить мовь то коло скринѣ зô свѣчками, и Тихонова баба жадае у него пяти-копѣечну свѣчку на празникъ, и вôнъ хоче взяти свѣчку и дати ѣй, але руки не пôднимають ся, бо запханѣ въ кишеняхъ. Хоче вôнъ обôйти скриню, и ноги не рухають ся, а кальоши новѣ, блискучѣ, приросли до камѣнного помоста и ихъ не пôдôймешь, и нôгъ зъ нихъ не добудешь. И наразъ скриня зô свѣчками стае ся не скринею зô свѣчками, а постелею, и Василь Андреичь бачить себе лежачимъ на черевѣ на скрини зô свѣчками, т. е. на своей постели, у своимъ домѣ. И лежить вôнъ на постели и не може встати, а встати ему треба, тому, що заразъ прійде за нимъ Иванъ Матвиѣчь, становый, и зъ Иваномъ Матвиѣчемъ треба йти або торгувати гай, або поправити шлию на Лисôмъ. И пытае вôнъ у жѣнки: — Щожь, не приходивъ? — Нѣ, мовить, не приходивъ. — И чуе вôнъ, що пôдъѣздить хтось до рундука. — Певно вôнъ. — Нѣ, переѣхавъ. — Миколавна, а Миколавна, щожь, все нема? — Нема. — И вôнъ лежить на постели и все не може встати, и все жде, и дожидане то смутне и радôсне. И наразъ радôсть довершуесь, приходить той, кого вôнъ ждавъ, и се вже не Иванъ Матвиѣчь становый, а хто иншій, але той самый, кого вôнъ дожидае. Вôнъ прійшовъ и кличе его и той хтось, хто кличе его, — той самый, котрый кликнувъ его и велѣвъ ему лягти на Микиту. И Василь Андреичь радый, що той хтось прійшовъ за нимъ. — Йду! — кричить вôнъ радôсно. И крикъ той будить его.

И вôнъ просыпляесь, але просыпляесь зовсѣмъ уже не тымъ, якимъ заснувъ. Вôнъ хоче встати и не може; хоче двигнути рукою, не може; ногою — такожь не може. Хоче повернути головою — и того не може. И вôнъ дивуе ся, и нѣ трохи не огорчуесь тымъ. Вôнъ розумѣе, що то смерть, и нѣ трохи не огôрчуесь и симъ. И вôнъ споминае, що Микита лежить пôдъ нимъ и що вôнъ загрѣвъ ся и живый, и ему здаеть ся, що вôнъ — Микита, а Микита — вôнъ, и що жите его не у нѣмъ самôмъ, а у Микитѣ. Вôнъ напружуе слухъ и чуе дыхане, навѣть слабе храпане Микиты. — „Живый Микита, значить, живый и я" — зъ торжествомъ говорить вôнъ собѣ. И щось зовсѣмъ нового, таке, чого вôнъ не знавъ черезъ цѣле свое жите, сходить на него.

И вôнъ згадуе про грошѣ, про склепъ, дôмъ, купна, продажи и про милионы Миронова, и ему трудно зрозумѣти, чому той чоловѣкъ, котрого звали Василемъ Брехуновымъ, займавъ ся всѣмъ тымъ, чимъ вôнъ займавъ ся. — „Щожь, чей-же вôнъ не знавъ, въ чѣмъ дѣло", — думавъ вôнъ про Василя Брехунова. — „Не знавъ, такъ теперь знаю. Теперь вже безъ похибки, теперь знаю". — И знову вôнъ чуе кличь того, хто вже накликувавъ его. — Иду, иду! — радôсно, зворушено говорить цѣле ество его. И вôнъ чувствуе, що есть свобôдный и нѣчо вже бôльше не держить его.

И бôльше вже нѣчого не видѣвъ и не чувъ и не чувствувавъ въ семъ свѣтѣ Василь Андреичь.

Довкруги все такъ само курило. Тѣ самѣ вихри снѣгу крутили ся, засыпували кожухъ мертвого Василя Андреича и цѣлого въ судорогахъ Лисого и ледви виднѣ вже санѣ и въ глубинѣ ихъ лежачого, пôдъ мертвымъ уже господаремъ, загрѣвшого ся Микиту.

X.

Передъ ранкомъ проснувъ ся Микита. Розбудивъ его холодъ, що знову почавъ добиратись до его спины. Приснило ся ему, що ѣде зъ млина зъ возомъ господарскои муки и коло Ляпина взявъ по-при мôстъ и погрузивъ вôзъ. И видить вôнъ, що пôдлѣзъ пôдъ вôзъ и пôднимае его, пôдкладаючи спину. Але дивне дѣло! — вôзъ не рухаесь и приплипъ ему до спины, и вôнъ не може нѣ пôднятии воза нѣ выйти зъ пôдъ него. Цѣлѣ крижѣ роздавило. Та й голодный же! Видко, вылазити треба. „Нехай будô!" — мовить вôнъ до когось, того, хто давить ему возомъ спину. — „Выймай мѣшки!" — Але вôзъ все холоднѣйше и холоднѣйше давить его, и наразъ стукае щось особливе, и вôнъ просыпляе ся зовсѣмъ и згадуе всьо. Холодный вôзъ — то мертвый, замерзлый господарь, що лежавъ на нѣмъ. А стукнувъ — то Лисый, що ударивъ два разы копытами о санѣ.

— Андреичь, а! Андреичь! — осторожно, вже перечуваючи правду, накликуе Микита господаря, напручуючи спину.

Але Андреичь не вôдзывавъ ся, и черево его и ноги — крѣпкѣ и холоднѣ и тяжкѣ, якъ ваги.

„Померъ мабуть. Царство небесне!" — думае Микита.

Вôнъ повертае головою, продирае передъ собою снѣгъ рукою и вôдкрывае очи. Свѣтло. Такъ само свище вѣтеръ въ оглобляхъ, и такъ само сыплесь снѣгъ, зъ тою тôлько рôжницею, що вже не смагае о лубокъ саней, а беззвучно засыпуе санѣ и коня, все высше и высше, и нѣ руху, нѣ дыханя коня не чути бôльше. — „Замерзъ, певно и вôнъ", — думае Микита про Лысого. Й справдѣ, тѣ удары копытъ о санѣ, котрѣ розбудили Микиту, були передсмертнѣ змаганя удержатись на ногахъ вже цѣлкомъ застиглого Лысого.

— „Господи, Тату, видко и мене кличешь, — мовить собѣ Микита. — Твоя свята воля. А жаль. Ну, та двомъ смертямъ не бувати,-а однои не минути. Тôлько скорше бы"... — И вôнъ знову пряче руку, закрывае очи, а й забуваесь, вповнѣ пересвѣдченый, що теперь вôнъ вже певно и зовсѣмъ умирае.

Вже коло обѣду другои днины мужики вôдкопали лопатами Василя Андреича и Микиту въ

„SVOBODA"

(LIBERTY.)
Weekly Paper.

The only Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken.

Published at Mt. CARMEL, PA. of each week by the „SVOBODA" Publishing Co.

ADVERTISING RATES:

One inch per annum...	$ 20.00
„ „ Six months	12.00
„ „ tree „	7.00

All comunications should be addressed to:

„Svoboda"
PRINTING OFFICE
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 13.

Предплата рôчна	.....2.00
До старого краю	.... 3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:
To „SVOBODA"
PRINTING OFFICE
P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA

Наша газета выходить що тыждня въ Четверъ.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class mail-matter.

УВАГА.

Хотячи приступити до „Союза" най посылають вступне и мѣсячно до касіера.

Mr. George Chylak
OLYPHANT, PA.

И увѣдомити секретара пôдъ адресою.

Rev. N. Stefanowicz
715 Carson str.
S. S. PITTSBURG, PA.

ВѢСТИ ЗЪ МЕРИКИ.

Дописи „Свободы".

Олифантъ. Па. 3. октобра 1896.

Почтенна Редакціе!

Будьте ласкави помѣстити въ „Свободѣ" пару стрѣчокъ вôдъ кумôвъ олифантскихъ, а именно:

Читалисьмо въ предпослѣднôмъ числѣ „Свободы" дописи изъ Майфильдъ, где якійсь незнаный намъ дописуватель, сердега, якъ пôдписує ся, зъ великою душою и великимъ серцемъ —лишь зъ дурною головою, описує праздникъ посвященя иконостаса въ Майфильдъ. Вôнъ пише, якъ то было все прекрасно, якъ вôдправляли, спѣвали, вѣнчали, крестили, грали, а напослѣдъ, що уже найкрасше было, пили и закусовали и то такъ якось паскудно, що навѣть хлопецъ не встыдавъ ся дѣвчины, а няньо своей дѣтины. То було, послѣ дописувателя, дуже красне и гардъ! Га, най собѣ тамъ буде. Чомужъ не мае бути? Дальше пише нашъ праздничный герой, що еще бы красше було, если-бы до кôнця и егомосць були, а хотяй-бы и двохъ и чотырохъ ихъ было. Але егомосць, на великій жаль, заразъ по богослуженю вôдъѣхали. То уже ихъ бизнесъ. — Наконецъ дописуватель, нѣурону, якійсь великій правдолюбъ, бо такъ якъ той библійный мытарь себе самъ называе—щира и отверта душа, мôно жалѣе, а навѣть гнѣвае ся, що и кумôвъ олифантскихъ на праздничку не было. Вôнъ за то, що не були, назвавъ ихъ дуже деликатно — „волами". Чижъ не цѣкавый той собѣ оказъ, той нашъ дописуватель? Вôнъ якъ-бы вродивъ ся на дописувателя газетъ. То талантъ, а притомъ щира душа и отверте серце. — Ой чоловѣче, чоловѣче, навчи ся перше, що то есть приличность, а потомъ, якъ казавъ старый Сенека, стôй дурнѣю зъ далека, та лишь потакуй, а не намъ олифантскимъ кумамъ нагани давай. Ты думаешь, що мы за твои глупи слова образимо ся? — Хорони Боже! Мы лишь хочемо тобѣ показати, що твои слова на насъ таке вражѣне зробили, якъ маханє хвостомъ теляти, коли ся вродить. Ту мусѣли-бы прійти ажь люде, якъ то кажуть, щобы насъ поважныхъ олифантскихъ кумôвъ могли образити, а не хтобудь, якійсь тамъ правдолюбъ. Мы навѣть не хочемо вѣрити, щобы тую дописъ майфильдчанъ писавъ, бо мы знаемо: майфильдскій Русины, то честный и учтивый народъ, котрый щось подобного не допустивъ-бы ся. — А що мы не брали участи въ майфильдскôмъ праздничку, то мы не будемо оправдовати ся передъ якимъ будь шувѣкомъ, але скажемо, якъ то прийшло, то сказали бысьмо на оправдане себе майфильдчанамъ, що мы для того не були на праздничку у нихъ, бо насъ нихто не просивъ. Мы коли справляли праздникъ, то людей завсѣгды запрашали до себе, а если хто насъ просивъ, не вôдмовлисьмо нѣколи, а завсѣгды поставили ся. Самій знова добровольно по праздникахъ мы нѣколи не волочили ся ани не волочимо ся, бо мы ту — якъ-бы собѣ хто думавъ — нѣякій дѣды вôдпустовій, але есьмо чесній олифантскій кумове, якде поступовій, що „Свободу" читають.— That's all!"

Всѣ кумове до одного.

Mayfield, Pa., October 5. 1896.

Дня 4. октобра зôстали тутъ потовчені въ майнахъ при роботѣ Антоній Шляхта зъ Лосе пов. горлицкого въ Галичинѣ и Кирилъ Гоготь. Нещастє хотѣло, що наладованй кары (возы) зъ вуглемъ зôскочили зъ шинъ и коли потому кары двигнули на шины, почали заразъ нижее карь поправляти дорогу, въ тôмъ кара, понеже нено зле була пôдперта, рушилась зъ мѣсця и придусила обохъ пôдъ себе такъ сильно, що Шляхтови поламало ребра и сильно потовкло и сейчасъ одвезено до шпиталю. Гогота також сильно потовкло и мусить кôлька тыжней полежати закимъ буде мôгъ робити. Жаденъ не належавъ ани до Братства, анѣ до жадної организаціи. — Най се буде пересторогою для тыхъ нашихъ людей, що такъ мало важать користи яки мае чоловѣкъ зъ Братства, та вымавляють ся тымъ що тутъ не думають на все позостати. Така мова то цѣлкомъ глупа, бо якъ то кажуть: людска доля въ Божихъ рукахъ, а самъ чоловѣкъ вôдгадати ей не може. Вже-бы часъ, щобы нашй люде пôзнали себе и замѣсть що мѣсяця давати $5—10 до готелю за пінтыку, найбы заплативъ каждый 50 цнт. до Братства, а решту заховавъ на дале.

В. Свій.

Jersey City, N. J. October 5. 1896.

ЛИХІЙ ЧОЛОВѢКЪ.

Хвальна Редакціе!

Прошу помѣстити, если можна, тыхъ пару рядкôвъ у нашôй „Свободѣ".

Вчера идучи зъ церкви побачивъ я чоловѣка, що провадивъ одною рукою велику дѣвчину, а въ другôй нѣсъ куферокъ. Але дивлюся дальше, прийшовъ той чоловѣкъ передъ сторъ п. Василя Крыницкого, кинувъ куферокъ пôдъ дверѣ, а до дѣвчины каже: на! иди собѣ где хочешь. Въ той часъ дѣвчина зачала на улици страшно плакати, а я приходжу и пытаю ся еѣ зъ вôдки она? Каже, що зъ Landsford, Pa. А якъ же ся звешь? — Клара Шопска. — А няньо якъ ся называе? — Стефанъ Шопскій. — Скôлько-жъ ты маешь лѣтъ? — 13. — Звôдки-жъ ты ся тутъ взяла — пытаю я дальше. Тогды стала она менѣ оповѣдати, якъ у еѣ родичей были крестины и еѣ батько запросивъ о. Грушку дѣтину охрестити. О. Грушка приѣхавъ изъ своимъ дякомъ, котрый по хрестинахъ запытавъ тата, чи я где роблю. Тато сказали, що нѣ, а вôнъ каже, я дѣвчину возму зъ собою и тамъ роботу еѣ дамъ — а нѣ, то службу еѣ знайду. — Мôй отецъ втѣшивъ ся тымъ дуже, тымъ больше, що дякъ той говоривъ, що буду заробляти по 10 доларôвъ на мѣсяць, дасть на дорогу и пустивъ мене зъ нимъ. Зъ того часу ставъ вôнъ опѣкуватись мною. Службу, правда, знайшовъ менѣ, бо и забравъ гроши вôдъ зôставши вôдъ тикету — але таку службу, що я ледви два доллары на мѣсяць доставала! Кромѣ того господарь у котрого я служила теперь вôдправивъ мене и вôдпровадивъ до того чоловѣка звôдки мене взявъ, яко до мого опѣкуна. Але вôнъ не тôлько що не заопѣкувавъ ся мною, але еще переночувати не хоче, зъ дому мя выкинувъ и тутъ зôставивъ на улици.

Чоловѣкомъ тымъ, що такъ пôдло обôйшовъ ся зъ 13 лѣтною дѣвчиною, котру взявъ вôдъ власного вôтця матери думаючи, що на тôмъ зробить business — бувъ нѣхто другій, якъ тôлько звѣстный нашъ рускій голяръ Николай Скадко. А треба знати, що чоловѣкъ вôнъ православный, хочь неправдивый, але перейшовъ на православіе. Менѣ однакъ здае ся, що и православна вѣра не каже такъ робити. Але дарма; вôдъ такого, що змѣнить свою вѣру и то що длятого, щобы лишь зробити на злôсть другому, або для якоись користи, нѣколи не можна нѣчого доброго сподѣвати ся. Бо вôнъ свое покинувъ и то до чого пристявъ не тримае, а робить лишь тое, зъ чого сподѣе ся мати якусь користь безъ взгляду на се, чи оно зле або добре. — Згадана дѣвчина мешкае теперь у п. В. Крыницкого, а добрй люде стараютъ ся для неѣ о службу.

Макаръ Бѣгунякъ.
38. Green Str.

Достопочтеннымъ и всечестнѣйшимъ Отцамъ Ам. Р. Церкви до внимания.

Достопочт. и Всечест. Братя!

По серіозномъ домовленіи съ священниками Ам. Руси на день 6-го августа 1895 року, запросилъ я всѣхъ американскихъ греко-рускихъ уніятскихъ священниковъ на засѣданіе въ Скрантонъ, Па. Цѣль того засѣданія была: соединити всѣхъ нашихъ духовниковъ и то безъ взгляду на епархіальни ипжъ географическй различія, однако ради блага американскихъ Русиновъ.

Тотъ часъ, якъ я предъ тимъ а и потому не на малу соблазнъ народа находилися помежду нами партийности; роздѣлилися мы то политично, то границею, то персонально. Жаль, на сіе засѣданіе не появилися всѣ духовники, которыхъ мы ожидали. Не хочу затаити то, что причиною тому былъ изъ части я самъ, описуя откровенно до Его Преосвященства Епис. Прашевского начала самостойного прихода Ландсфордского и мои може безосновни мнѣнія. Все таки заложилося тогда товарищество священниковъ и вступило подъ хранительство св. Андрея первозваннаго. Я остался того товариства предсѣдателемъ а О. Теодоръ Дамяновичъ былъ выбранъ за секретара и вкупѣ касіера.

Я по должности заразъ вкупѣ съ секретаромъ возвалъ священниковъ нато, чтобъ вступили до товаришества и то ради блага своего и ради блага народа, но отвѣта неполучилъ ажь до часа Конвенціи III. Соединенія, коли Всеч. Госп. Іоаннъ Констанкевичъ позапрашалъ насъ всѣхъ на пораду и на слагоду до Shamokin, Pa. Письмо О. Констанкевича было прочитано въ нашихъ (Соединенія) засѣданяхъ; и мы не про себе, но пре народъ посходились до Shamokin, очекивая спольну слагоду помежду самыми. — День мнѣ незнаный; но осудили мы безъ всякихъ церемоній: пряшевски, галичански и мукачевски духовники, что на 14-го юлія 1896 року приходиме до Олифантъ и окончаеме такъ давное и такъ похвальное наше дѣло.

Запрошенія выпечатати далъ О. Теофанъ Обушкієвичъ. Се то якъ нѣкотори кажуть, розгорчило нашихъ священниковъ, ибо очи ожадали отъ самого предсѣдателя подписаное созваніе. — Мы 14-го юлія отримали свой соборъ, на котрый зазвалися всѣ духовники и по возможности совѣтовались о дѣлахъ полу-умершого священнического товаришества. Выбранъ былъ тогда за секретара О. Іоаннъ Констанкевичъ, а назначенни и выбранни до головнои рады О. Теодоръ Дамяновичъ и О. Гавріилъ Мартякъ, хотяй и не присуствующи на засѣданіе.

Мы думали не ради себе но ради народа и себе, что не буде ни одного духовного, котрый бы не вступилъ въ сіе братство. Намъ не розходилось о такихъ мелочахъ этикетнихъ и параграфовыхъ формахъ (способахъ) но о благо церкви и народа Американско-Рускго.

Ошибались мы! Привѣты и просьбы наши не выслухались отъ попечителехъ Ам. Руси. Они не появилися на засѣданіе и взялись за ту саму роботу, котра отъ давна ся дѣе и которой охоты и роботы одинокій принципъ: „Divide et impera"... Изъ нова не соединеніе но роздоръ.... А кто тутъ совѣтникомъ былъ, того имя непотребно и напоминати: Онъ же есть искуситель давный, первоначалникъ схизмы.

Только братя ради справедливости. Вы теперъ 14. окт. сами непоявившися на олифантское и скрантонское засѣданіе, удержаете соборъ въ Пассайкъ Н. Дж.

И я въ имени братства священнического св. Андрея Первозваннаго съ глубокимъ и покорнымъ почтеніемъ пишу до Васъ згромадженыхъ: „Благодать Отца и Сына и св. Духа да будетъ съ всѣми Вами".

Размышляйте, рядите, судите, но да стоитъ предъ Вами судьба и благо вашого и нашого народа. И будете вы убѣждени, что братство св. Андрея первозваннаго щиро проситъ Васъ на вступленіе. Viribus unitis.

Останусь Вамъ съ отличнымъ почтеніемъ.

Скрантонъ, Па. 8. октоб.

О. Никифоръ Ханатъ
Предсѣдатель братства св. Андрея первозваннаго.

ВѢСТИ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

ПРОЦЕСЪ О РУБЛѢ.

Въ Коломыи вôдбувъ ся минувшого мѣсяця цѣкавый процесъ. Б. Мордиросевичь, редакторъ польскои газеты: „Gazeta kołomyjska" въ обширнôй статѣ обвинивъ адвоката зъ Коломыи, д-ра Дудикевича, що вôнъ явный аґітаторъ Россіи, бере вôдъ неи рублѣ и за помочію тыхъ грошей справляе бенкеты, спрошуе молодѣжь шкôльну и спомагаючи еи рублями, рекрутує до своеи партіи новыхъ прихильникôвъ и т. д. Д-ръ Дудикевичь заскаржививъ редактора передъ судъ коломыйскій и по перепроваджено росправы судъ увôльнивъ редактора, а д-ръ Дудикевичь мусить заплатити всѣ кошта процесу. — Що нашй милй москвофілы берутъ зъ Россіи рублѣ и на користь тои державы въ Галичинѣ дѣлаютъ, се фактъ — божь процѣ нинѣ на свѣтѣ нѣхто нѣчого за дурно не робить, тожь и москвофілы не дурнй за дурно хвалити „матушку", за спаси-бôгъ. И у насъ въ

трійцять сяжняхъ вôдъ дороги и въ пôвверстѣ вôдъ села.

Снѣгу нанесло высше саней, але оглоблѣ и платокъ на нихъ були ще видни. Лысій по черево въ снѣгу, зъ супеными зô спины шлією и веретою, стоявъ цѣлый бѣлый, притиснувъ мертву голову до закостенѣлои шиѣ; нôздрѣ обмерзлй соплями, очи покрыли ся инеемъ и такожь обмерзли мовь то слезами. Вôнъ схудѣвъ за одну нôчь такъ, що остались на немъ тôлько кости та скôра. Василь Андреичь застигъ, мовь заморожене мясо, и, якъ були у него розставленй ноги, такъ, розкряченого, его и вôдвалили зъ Микиты. Яструбиний выпуклй очи его обмерзли и роззявленый ротъ его пôдъ пôдстрижеными вусами бувъ набатый снѣгомъ. Микита-жь бувъ живый, хочь и цѣлый обмерзлый. Коли Микиту розбудили, вôнъ бувъ певный, що теперь уже умеръ, и що се, що зъ нимъ теперь робить ся, дѣе ся вже не на семъ, а на тôмъ свѣтѣ. Та коли учувъ сварливыхъ мужикôвъ, що вôдкопували его и скидали зъ него закостенѣлого Василя Андреича, вôнъ сперши здивувавъ ся, що на тôмъ свѣтѣ такожь кричать мужики; а коли зрозумѣвъ, що вôнъ ще ту, на семъ свѣтѣ, вôнъ скорше огорчивъ ся симъ, якъ утѣшивъ ся, особливо коли почувъ, що у него пальцѣ на обохъ ногахъ вôдмороженй.

Пролежавъ Микита въ шпитали два мѣсяцѣ. Три пальцѣ ему вôдоймили, а прочй вôджили, такъ що вôнъ мôгъ робити, и ще двайцять лѣтъ не перестававъ жити сперши слугою, а потôмъ пôдъ старôсть сторожемъ. Померъ вôнъ ажь сего року дома, якъ бажавъ, пôдъ святыми и зъ запаленою восковою свѣчкою въ рукахъ. Передъ смертію просивъ прощеня у своей старухи и простивъ еѣ за бондаря, простивъ ся и зъ малымъ и зъ внучатами и умеръ, правдиво радѣючи тымъ, що освободжує своею смертію сына и невѣстку вôдъ кусня лишнього хлѣба, и самъ вже по справдѣшному переходить зъ сего надокучившого ему житя, котре зъ кождымъ рокомъ и годиною ставало ему все бôльше зрозумѣле и замапливе. Лѣпше чи гôрше ему тамъ, де вôнъ, пôсля сеи справдѣшнои смерти, збудивъ ся? — чи розчарувавъ ся вôнъ, або найшовъ то саме, чого дожидавъ? — мы всѣ скоро довѣдаемо ся...

Переклавъ И. Кк.

ПАТРІОТИЧНЫЙ СОНЪ.

Якъ чоловѣкъ вже разъ попие ся въ патріоты, то та мара не тôлько въ день, але и въ ночи не дае ему спокою. Думаешь и думаешь про долю Руси, комбінуешь рôжнй патріотичнй пляны и годѣ дôйти до чогось позитивного, а ось приснить ся тобѣ сонъ, патріотичный сонъ, хоть бери тай прикладай его до раны зболѣлои, на тѣлѣ бѣднои Матери--Неньки.

Пôсля цѣлоденнои, мозольнои працѣ я твердо заснувъ. Въ уявѣ бачу я яскраве свѣтло, а посередъ него яснѣе, еще яснѣйше вôдъ свѣтла нашъ Бісмаркъ-Барвѣнскій, а на грудяхъ его соломянный панцирь, на нѣмъ написано: Олекса Барвѣнскій, ц. к. президентъ міністрôвъ въ Австріи, въ далекôй будучинѣ гетманъ Руси-Украины пôдъ всемогучимъ берломъ короля польского Казіміра Баденього. Побôчь него стоить величава постать Наталя Вахнянина. На чолѣ его написано: Намѣстникъ Галичины, будучій міністеръ справедливости въ царствѣ польскôмъ; а тамъ дальше въ тѣни поменшй статсманы, якъ Д-ръ Студинскій, Д-ръ Коцовскій и другй. Дежь Романчукъ? —пытаю ся. — „Пôшовъ на пенсію" — вôдповѣдае бундюжно Вахнянинъ — „рада шкôльна выслала его на пенсію и баста!"

Скоса на Барвѣнского глядить Д-ръ Олеськôвъ, опѣкунъ еміґраціи и, одною рукою показуе на нужденныхъ еміґрантôвъ, що вертають зъ торбами зъ Бразиліи, а за ними зъ заду гряде О. Михалевичь, котрого пôслала на пенсію газета польска „Polonia" зъ Куритибы, а другою рукою вказуе на преріи канадійскй, на котрыхъ выпасае Савка тлустй волы. — Волы заревѣли и я пробудивъ ся — поглянувъ въ вôкно и привидъ щезъ, мовь мара зловѣща.

Я опять смачно заснувъ и опять приснивъ ся менѣ патріотичный сонъ.

Снилось менѣ, що я приѣхавъ до пôвнôчнои Америки, до порту Ню-Йорского. Русины повитали мене при вступѣ на сушу и представили президента рускои державы. — Я дивлю ся, а се мôй старый знакомый, бувшій довголѣтный предсѣдатель „Соединенія". Дальше представили менѣ головного директора почтъ американскихъ. Я протираю очи, дивлю ся, а се мôй дуже добре знакомый, предсѣдатель „Союза". — Слава Тобѣ Господи, слава Тобѣ! Прецѣ Русины добились славы и гаразду на вôльнôй земли. Дальше виджу я бувшого редактора „Вѣстника"; витаюсь зъ нимъ сердечно, а вôнъ представляе ся менѣ міністромъ фінансôвъ рускои державы въ Америцѣ и рапортуе, що его першою реформою, то внесене великихъ банковыхъ членôвъ.

Прекрасна рѣчь! Радуй ся Русе Американска! Зъ черги представляють менѣ редактора „Свободы" и вôнъ запрошае мене и всѣхъ высокихъ достойникôвъ до себе въ гостину. Мы всѣ ѣдемо золотоковаными повозами улицями Ню Йорку. Американцѣ роблять параду, якъ російскому цареви Французы въ Парижи. Заѣзджаемо передъ дôмъ зъ позолоченою банею — я дивлю ся, а се бувшій Printing office „World-a", а на нѣмъ сіяе написъ золотыми буквами: „Редакція „Свободы". Се вже справдѣ 13. чудо свѣта! Але воля Твоя Володарю небесный. На дворѣ заграла банда Шамокінска и зъ Майфильдъ, вступаемо въ пороги першои въ свѣтѣ редакціи, а на порозѣ встрѣчае насъ кардиналъ, за моихъ часôвъ предсѣдатель тов. св. Андрея. Коло него стоить найвысшій достойникъ церковный, делеґатъ папскій зъ Вашинґтону, за моихъ часôвъ секретарь „Союза", побôчь него тьма тьменна порпуратôвъ, а за ними смиренно вызирае цѣлый нашъ народъ, въ прекрасныхъ синьо жôвтыхъ одягахъ, зъ фанами въ рукахъ такои самои барвы. Еще разъ заграла банда, але такъ гучно, що я пробудивъ ся — тай заплакавъ, що се бувъ лишь сонъ, тай бôльше нѣчого тôлько сонъ!

Надвôдный.

Америцѣ суть агенты, котрӣ за золотый рубель навѣть въ своимъ часѣ хотѣли людей на Сиберію спроваджати.

НОВИНКИ.

— Его преосвященство схизматицкій Епископъ зъ Санъ Франциско приѣхавъ на дняхъ до New York-у. Теперь въ Пеннсильваніи оглядае богатӣ осады. 30-го сент. и 1-го окт. перебувавъ въ Вилкесберрахъ, де погостивъ ся и О. Валентій Балогъ, нѣбы уніятскій священникъ зъ Trauger, Pa. О. Валентій Балогъ передъ тымъ бувъ духовникомъ въ Oldforge—Rendham, Pa. Его мѣсце перенявъ О. Іоаннъ Заклинскій зъ краю уніятскій священникъ, діоцезіи станіславскои. О. Валентина Балога сынъ Михаилъ вôдрѣкъ ся своеи вѣры и перейшовъ на схизму 17-го декаб. 1894 року. Голосы рознеслись, що сей его поступъ бувъ удобреный отцѣвскою дорадою. Мы тому не вѣрили, но дивно, що старикъ Валентій и въ Ню Йорку и теперь и Вилкесбаррахъ такъ интимно братае ся зъ схизматиками. — Бувъ вôнъ и на засѣданю священниковъ вкупѣ, хотяй и не разомъ прійшовъ зъ О. Заклинскимъ. О. Заклинскій и О. Валентій представили ся тогды, що они суть якъ и були завсе уніятами.

— Найлѣпшій выбôръ убрань для роботы можете купити дуже танно у Star Clothing Hall — Mt. Carmel, Pa.

— Господинъ Александеръ Врабель бувшій бруклинскій, пассайкскій, скрентонскій, ню-йоркскій, олдфордскій и т. д. пѣвець, спровадивъ ся знову до Скрентонъ. Звѣдують ся декотрӣ длячого не перейде г. А. Врабель многозаслуженый той пѣвець до Leisenring, або New Haven, до Johnstown, або до Duquesne? Вôдповѣдають нато: ба его тамъ вже добре знають, бо „що кумъ то песъ" — каже пословиця.

— Доносять зъ Парижа, що тамъ хотѣли анархісты убити царя россійского. Богато анархістôвъ арештовано.

— Найлучшого гатунку и кольору убраня на недѣлѣ и свята у Star Clothing Hall. — Цѣны дуже умѣркованн.

— До Sao Paulo въ Бразиліи приѣхали були делеґаты Выдѣлу краевого зъ Галичины О. Волянскій и проф. Семірацкій и освѣдчили, що суть делеґатами, котрӣ приѣхали заопѣковати ся тутейшими робôтниками галицкими. Пôсля звѣсныхъ фразесôвъ, вже перестарѣлыхъ, якъ то, що Поляки вôдкрыли Америку, а не Колюмбъ, дальше, що Выдѣлъ краевый доперва зъ выставы львôвскои довѣдавъ ся, що въ Бразиліи есть такъ богато народа робучого, и въ наслѣдокъ тои вѣдомости выславъ Выдѣлъ краевый своихъ делеґатôвъ, щобъ они ущасливили бразилійскихъ робôтникôвъ. — Робôтники: Якубовичь и Гачиньскій запытали делеґатôвъ, чому они не старають ся, щобъ робôтники въ Галичинѣ дôстали загальне право голосованя и т. д. Д-ръ Семірацкій бувъ въ клопотѣ тай вôдповѣвъ наивно, що купцѣ були-бы на то лихӣ. Робôтники по довшôмъ розговорѣ, въ котрôмъ называвъ Д-ръ С. робôтникôвъ простою голотою, дали пôзнати делеґатамъ, що ихъ опѣка надъ ними злишна.

— О. Михалевичь, котрый якъ кажуть за російскӣ рублѣ, выѣхавъ бувъ передъ кôлькома мѣсяцями до Бразиліи и тамъ обнявъ бувъ душпастырство, зъ приѣздомъ леґального священника О. Нікона Роздольского, мусѣвъ утѣкати до Курнтибы (въ Бразиліи), де помагае редаговати польску газетку „Polonia". Чи знае о тôмъ св. Синодъ? Прецѣ нѣхто за дармо не дурный сыпати рублѣвъ, а рублѣвъ тыхъ було досыть, бо прецѣ дорога до Бразиліи не коштуе двѣ копѣйки.

— Перечитайте собѣ уважно адвертайзментъ пôдъ „червоною звѣздою".

— Новый апостольскій делегатъ въ Спол. Державахъ Монс. Мартинеллі вже обнявъ свою посаду, а кардиналъ Сатоллі вôдъѣхавъ до Риму.

— Капелюхи мягкі за 48 цнт. до $3.00 у Star Clothing Hall (пôдъ червоною звѣздою).

— О. Г. Мартякъ зъ Lansford, Pa., мавъ прибути зъ Европы опять на свою посаду дня 9. октобра.

— Ч. Ив. Фринякъ пише намъ зъ Trauger, Pa., що на ихъ плейзѣ робота дуже лихо їде, а навѣть мають зовсѣмъ роботу застановити. Друге не менше лихо, то се, що церковь пусткою стоить, понеже О. В. Балогови выповѣли мѣсце и вôнъ пôшовъ собѣ де инде мѣсця шукати. Та и не знати коли буде можна о другого священника постарати ся — задля дуже лихихъ часôвъ.

— Посылае грошѣ до свѣхъ частей свѣта дуже танно, скоро и беспечно. Leon Gidding agt. Star Clothing Hall. — Mt. Carmel, Pa.

— Свѣже опеченый кандидатъ на православного попа.— П. Мих. Бачинскій, родомъ зъ Галичины, дотеперѣшный учитель въ Шамокіні, Па. перейшовъ дня 11. е. м. на православіе и есть признаный на псаломщика до Сітки въ Аляшцѣ.

ВÔДЪ РЕДАКЦІИ.

Подаемо до вѣдомости всѣмъ интересованымъ, що О. К. Лавришинъ, зъ Шенандоа, Па. въ нѣякôй звязи зъ редакціею „Свободы" не стоить. Крôмъ поданои розвôдки про церковнӣ справы нѣчого бôльше нѣ письменно, нѣ устно О. К. Лавришинъ не подававъ. Приснопамятну вôдозву О. К. Лавришина мы подали зъ обовязку дневникарского, розумѣе ся, не пытаючись нѣкого, понеже друковану рѣчь безъ нѣчіего позволеня вôльно кождôй газетѣ передруковати. Стоючи на становиску — правда перше всього, мы нотуемо и будемо нотувати подôбнӣ вôдôзвы и радикально станемо вырѣзовати боляки зъ тѣла, якӣ черезъ довгӣ роки понаростали на Амер. Руси.

Справы робôтничӣ

— New Castle, Pa. Страйкуючӣ робôтники вернули до роботы за ту саму платню. Робота иде середно.

— St. Louis, Mo. Робôтники въ St. Clair county застрейковали, въ наслѣдокъ того, що компаніи не пôдвысшили платнѣ.

— Streator, Ill. Въ тôмъ мѣстѣ настали лихӣ часы для робôтникôвъ. На цѣлый тыждень роблять оденъ день, а найбôльше пôвтора дня. Вже таке лихо, така бѣда зайшла на робôтникôвъ, що люде зъѣдають тӣ запасы, котрӣ заробили передъ 10 роками. Богъ знае, що стане ся зъ людьми, если робота не поправить ся.

— Olyphant Furnace, Pa. На тôй околици наступають добрӣ часы. Брехи почали добре робити, цѣлый часъ.

— Rochester, Pa. Капиталісты зъ Rochester Tumbles Co., заложили спôлку, котра буде выробляти склянный товаръ. Капиталу зложено $200.000. Склярня буде обнимати 48 пецôвъ, въ котрыхъ буде занятыхъ 600 робôтникôвъ.

— Passaic, N. J. Фабрики працюють слабо, а декотрӣ зовсѣмъ перестали робити. Хто робить, выробить тôлько на жите. Людей безъ працѣ есть ту досить.

— Johnstown, Pa. Въ фабрикахъ желѣзничихъ Cambria, розпочала ся робота на ново въ всѣхъ вôддѣлахъ, а 3000 робôтниковъ дôстало на ново роботу. Компанія дôстала тôлько замовленя, що хотяй бы и бôльше замовлень не прійшло, робота пôйде черезъ цѣлу зиму повный часъ.

— Van Metar, Pa. Ту вôдъ тоны угля платять 27 цнт. Два майнеры накопають денно 17 до 20 тонъ угля и дôстають 6 до 8 возôвъ. За „pick" платять 54¾ цент. Робôтникамъ працюючимъ по верху платять за 10 годинну роботу по 80 до 90 цент., або и до $1.00, а где котрымъ и $1.10 цнт.

Всячина.

РѢДКЕ ЗАМОВЛЕНЕ.

Иванъ Чорпѣта зô Скалы надъ Збручемъ, будучи „при фантазіи" зажартувавъ — якъ каже — передъ Мошкомъ Шварцбахомъ, факторомъ вôдъ всякихъ интересôвъ, що ему треба на короткій термѣнъ сто котôвъ для брата до Америки, до маґазинôвъ и що вôнъ (Чорпѣта) дае по коронѣ вôдъ штуки кождому, хто тӣ коты ему доставить. Шварцбахъ — яко факторъ вôдъ всього — сейчасъ пôднявъ ся доставы и въ протягу тыжня то за грошѣ то зъ помочію хлопцѣвъ роздобувъ зъ мѣста и околицѣ 98 штукъ котôвъ рôзнои масти и подобы и заперъ въ герметичнôмъ хлѣвци, а Чорпѣту пôзвавъ, щобы собѣ коты вôдобравъ и умовлену належитôсть выплативъ. — Чорпѣта, не сподѣваючись такого обороту рѣчи, закрутивъ, що се бувъ жартъ, и не хотѣвъ котôвъ вôдобрати, въ наслѣдокъ чого Шварцбахъ коты выпустивъ на мѣсто, а Чорпѣту пôзвавъ о 98 коронъ передъ ц. к. судъ повѣтовый въ Борщевѣ. При розправѣ баґательнôй замѣчувавъ повномочникъ Чорпѣты, що пôсля умовы коты мали бути самӣ бѣлӣ и „делѣкатнӣ" и що „менажерія" зôбрана Шварцбахомъ, складаюча ся зъ дикихъ и рôзномастныхъ примѣрникôвъ, не вôдповѣдае умовѣ. Однакъ коли Шварцбахъ заприсягъ, що такого „пункту" въ умовѣ не було, признавъ судія Шварцбахови 28 зр. титуломъ вôдшкодованя и кошты процесу. Однакъ сей на око свѣтлый интересъ не вышовъ и Шварцбахови на здоровле, бо вôдъ того часу, де покаже ся на ярмарку, увесь нарôдъ кличе за нимъ „а кота!" и жиды, мявкаючи, вôдгоняють его вôдъ факторованя, а бѣдный Шварцбахъ клене день и годину, коли то пôднявъ ся доставляти котôвъ до Америки.

Зъ житя паукôвъ. — John Subbock англійскій натуралістъ, славный зъ своихъ спостережень зъ житя насѣкомыхъ (овадôвъ), выдавъ недавно книжку, въ котрôй описуе жите, розличныхъ тыхъ хробакôвъ. Здѣлавъ вôнъ цѣлу серію досьвѣдôвъ надъ пажерливостію тыхъ правдивыхъ розбôйникôвъ въ свѣтѣ житя овадôвъ, важучи докладно скôлькôсть поживы, яку щоденно тіи пожирають. Показало ся, що пауки належать до найжирвлѣйшихъ сотворѣнь (котрӣ найбôльше можуть зъѣсти) въ свѣтѣ. John Lubbock обчисливъ, кôлько чоловѣкъ до ваги своего тѣла повиненъ зъѣсти, щобы дорôвнати пôдъ тымъ взглядомъ паукови. Показало ся, що чоловѣкъ хотячи зъѣсти на оденъ тôлько [illegible] ваги своего тѣла. що паукъ зъѣдае що до ваги своего тѣла, то чоловѣкъ мусѣвъ-бы зъѣсти на оденъ день, два волы тринайцять овецъ, десять добре выпасеныхъ свиней и чотыри бочôлки рыбъ.

Бездомный.

Є у насъ пѣсня зъ хорошимъ напѣвомъ про бурлаку. Недоля бурлаки намѣчена въ нѣй крѣпко. Нещасне становище его кидае ся такъ и зъ словъ и зъ арiи. Та не все его лихо. Въ тôй бо пѣсни росповѣдае ся, яке жите бурлаки, якъ слуги, про вандрôвки сего чоловѣка за хлѣбомъ, про ту вѣчну погоню за хлѣбомъ и словомъ пѣсня не натякае. А воно цѣкава рѣчь, особливо теперь въ часѣ епидемiи емiґрацiйнои, та въ пору доходженя людей, якъ то живе ся бѣднымъ людямъ. Пѣсня не каже о томъ слова, та и не потребуе говорити: злиднѣ бурлячого житя и такъ сами кидають ся въ очи...

Яку постать они теперь прибрали, росказуе одинъ берлинскiй репортеръ газетярскiй К. Лiбiхъ въ книжцѣ „Obdachlos" (Бурлаки). Велика то книжка и повно въ нѣй спостереженѣ зъ свѣта нужды робôтничои. Вартôсть сеи книжки стае ще бôльша тому, що въ нынѣшнôй порѣ не пишуть люди обемистыхъ и цѣнныхъ книгъ про робôтниковъ. Малй брошуры, газетнй статѣ выперли майже зовсѣмъ изъ книгарского рынку широкй, та обемистй образы суспôльныхъ вôдносинъ, головно робôтничихъ. Свою роботу попсувъ авторъ тымъ, що намагавъ ся конче написати повѣсть и написавъ еи, та дѣло его набрало черезъ те непривѣтности, навѣть сухости выкладу. Радше най бы зôставъ бувъ при звычайныхъ замѣткахъ, якъ щобъ братись за повѣстку.

Отже оповѣдае авторъ про долю якогось Вiльгельма... Знаходимо его па гостинци, котрымъ тягне дуже рôжнобарвне товариство. Всѣ они йдуть за працею. Якъ начислили, всѣхъ такихъ пошукуючихъ працѣ есть въ Нѣмеччинѣ рôкъ-рôчно высше 200.000. Они мають свôй языкъ, свои звычаѣ, навѣть свое право. Лѣтомъ легко имъ о нôчлѣгъ: треба тôлько звернути зъ дороги до поблизького лѣсу, або вышукати стирту, пôдъ котрою можна переспати ся. Звычайно вандрують громадно. Шинкарѣ придорожнй, звычайно остатнй шубравцѣ, догоджують своимъ гостямъ. Вiльгельмъ власне попавъ въ товариство пошукуючихъ працѣ. Вôнъ стративъ працю въ варстатѣ. Прiйнявши его до себе вандрôвне товариство не пускае вôдъ себе. Вôнъ спить зъ тыми новыми другами пôдъ стиртами, и зъ ними разомъ утѣкае передъ хлопами, котрй хотѣли „бурлакъ" оббити.

Идуть далѣ. Приходять до села, и вытягають зъ него, що дасть ся тôлько вытягнути. Вiльгельмъ дôстае певну часть села, котру мае обôйти по просьбѣ. Але ще не зôпсутый пробуе знайти працю, не легкiй, випрошеный хлѣбъ. Въ селѣ е горальня. Знаходить майстра и просить о занятє „Чи ты працювавъ въ великôмъ варстатѣ" — пытае майстеръ. „Нѣ". „Въ такôмъ разѣ для тебе нема мѣсця у мене". Челядники та й самъ майстеръ дають ему запомогу и вôнъ йде по хатамъ. Въ половинѣ домôвъ кажуть ему выносити ся за дверѣ; инший дивують ся: такiй молодый, а жебрае; милосердна дитина дае ему трохи хлѣба и молока. За селомъ здыбуе своихъ товаришôвъ, вôдъ котрыхъ хоче втѣчи. Имъ повело ся лѣпше. Оденъ зъ нихъ бувъ у млынаря, другiй у рѣзника, третiй у пастора. У пекаря удало ся украсти кôлька булокъ и т. д. Такъ выкрутивши ся вôдъ голоду йдуть они дальше. Вiльгельмъ пôйшовъ на „Verpflegungsstation". Суть то стацiи вôдаленй вôдъ себе на 4—6 годинъ ходу, заложенй на то, щобъ шукаючй працѣ мали до зъѣсти та переспатись за якусь доконану роботу. Такихъ стацiй есть до 2000 въ цѣлой Нѣмеччинѣ. До нихъ маса людей тисне ся, и тому зарядъ, не дбаючи о людей, обходить ся зъ ними брутально. Вiльгельмъ прибувъ, не ѣвши нѣчого черезъ 24 годинъ, до одпои зъ нихъ вже по обѣдѣ, и очевидно не дôставъ нѣчого ѣсти. Ему казали рубати дрова и чекати до шестои годины; мусѣвъ отже выжебрати собѣ десь обѣду. Вечеромъ дôйшовъ до другои стацiи, де дôставъ топкои зупы зъ муки и каваличокъ сухого хлѣба.

(Конець буде.)

Молись, трудись, учись, до СОЮЗА запишись, до читальнѣ ходи, Бога въ сердцю май, ближнього люби, церковь посѣщай, Свободу читай, Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся. Въ льотерію не грайте, тôлько грошь щадѣть. Братя! намъ треба „Народного Дому", ану скиньтесь по центови. Се не забувайте! . . . . Буде зъ васъ.